

HADTÁP-MŰSZAKI SZOLGÁLAT.

KRISTÓF VINCE őrnagy

A hadtáp álcázása

(II. A hadtáp építményeinek, járműveinek és anyagának álcázása álcázó eszközökkel.)

Dolgozatom első részében láttuk, hogy mennyire fontos a hadtáp álcázása. Megtanultuk, hogy néhány egyszerű szabály betartásával, fegyelmezett magatartással (álcázási fegyvelem) és a természet adta lehetőségek felhasználásával a legtöbb esetben megakadályozhatjuk azt, hogy az ellenség felfedezzen bennünket; vagy legalább is azt, hogy helyes képet kapjon rólunk és tevékenységünkről.

Ha a terep domborzati viszonyai kedvezőtlenek, kevés, alacsony, vagy gyér növényzettel van borítva, intézeteink, raktáraink, anyagunk elhelyezésére és egyben álcázására megfelelő épületek nem állnak rendelkezésre, az álcázást álcázó eszközökkel kell végrehajtanunk.

Az álcázásnál az elvégzendő munka mennyisége, valamint a rendelkezésre álló idő, munkaerő és eszközök számbavételével a következő célokat tűzhetjük magunk elé:

1. Az álcázandó építmények, tárgyak, járművek, stb. teljes eltüntetése, illetve a környezetbe való beelővasztása.

2. A fentiek egy — legfontosabb és legjellegzetesebb — részének álcázása a teljes eltüntetés fokáig, vagy csak a felismer-

hetetlenné tételig. Ez utóbbi is jelent még bizonyos előnyt, mert ha azt fel is deríti az ellenség, hogy van ott „valami”, legalább messzebbmenő következtetéseket nem tud belőle levonni.

Mindkét esetben célszerű színlelt berendezések alkalmazása, amelyek az ellenség figyelmét és tüzet elvonják, vagy legalábbis megosztják. (Színlelt berendezésekről dolgozatom III. befejező részében lesz szó.)

Természetesen lehetőség szerint mindig az első célra, a teljes eltüntetésre kell törekednünk, a részleges álcázás, illetve felismerhetlenné tétel inkább csak az ellenséges tüzéségi tűz hatáskörletén kívül lesz célravezető.

Az álcázás lényege tulajdonképpen az, hogy a tárgy áruló jeleit, tehát körvonalait, színét, színárnyalatát, vetett árnyékát hasonlóvá tegyük környezetéhez, illetve a figyelés irányához viszonyított hát-eréhez, vagy külső képét úgy változtatjuk meg, hogy az hasonló legyen a környezetben gyakran előforduló és nem feltűnő tárgyhoz. (Tájszokásos épületek, kukoricagöré, szalmakazal, stb.)

A hadiépítészeti, stb. ritkábban lesznek az ellenséges földi figyelés körzetében, ezért a fősúlyt a légi figyelés elleni álcázásra kell helyeznünk.

A légi figyelésnél tekintetbe kell vennünk azt, hogy a nagy figyelési távolság miatt apró részletek kidolgozása nem szükséges, mert azok egybefolynak és úgysem láthatók (mint például nagyobb távolságról a piros-fehércsíkos ruha rózsaszínűnek látszik). Másrészt a levegőből a színárnyalati eltérések (sötét tárgy világos háttérben és viszont) és az árnyékok, különösen a vetett árnyékok, fokozottan feltűnők, míg azonos árnyalatú különböző színek nem, vagy csak kevéssé ütnek el egymástól.

Altaiban, ha csak lehet, ne világos és egyöntetű, hanem sötét és foltozott természetes hátteret (alapot) válasszunk az álcázandó tárgynak, színben és árnyalatban egymástól minél eltávolítottokkal (például rét, véés, hómező rossz; bokorcsoportokkal, sziklákkal, kopár részekkel, olvadó hófoltokkal tarkított teret, kertek, gyümölcsösök, lakott területek jó hátteret adnak — lásd 1. sz. ábra).

Feladatunk tehát először is az, hogy az adott viszonyok között az álcázandó tárgyhoz legalkalmasabb hátteret kiválasszuk, azután pedig álcázó eszközök alkalmazásával annak áruló jeleit eltüntessük.

Itt vegyük figyelembe az álcázási utasítás I. Rév. 8. pontját, amely szerint: „Az összes álcázási rendszabályunk legyen aktív, változatos, valószerű és folyamatos”.

Álcázásunk akkor aktív, ha az ellenségre olyan egymással szorosan összekapcsolódó benyomásokat kelt, melyek a saját ténykedésünk és szándékunk tekintetében, ránk nézve a legkedvezőbb feltételekre kényszerítik. Az összes álcázási intézkedés szerves része legyen az álcázási tervünknek, amelynek viszont a mindenkori harcászati elhatározás az alapja.

A sablonos álcázás nem vezet eredményre. Ha azonos álcázási fogásokat és eszközöket is alkalmazunk, azokat minden esetben másképp használjuk fel.

Az ellenségre ilymódon ráerőszakolt benyomások legyenek valószerűek. Minden álcázási rendszabályunk alkalmazkodjék a harcászati helyzethez és a terephez.

1. sz. ábra:

Jó

Rossz

1/a. Nagy foltokkal festett gépkocsi sötét háttérben.

1/b. Kis foltokkal festett gépkocsi világos háttérben.

Különösen fontos az, hogy a jóváhagyott álcázási tervet folyamatosan hajtsuk végre. Be nem fejezett álcázás csak fontos leges erő- és anyagvesztést jelent.

Az álcázó eszközök lehetnek vagy természetesek (növényzet, szalma, gyep, téglák, föld, hó, stb.), amelyek lényegében saját magukat mutatják és azzal rejtjenek, hogy az álcázandó tárgy fölé, elé, illetve az álcázandó tárgyra tesszük — ha a környezet

természetes jellege azonos, vagy mesterségesek, amelyek valami mást akarnak mutatni, mint amik valóságban (papírból és drótból készült mesterséges növények, alakmasító testés és alakmasító építmények, stb.).

Az álcák átállításán két részből állnak és pedig egy alpból, amely tartószervezet gyanánt szolgál és az alapra helyezett vagy belétűzdelt, helyszínen talált anyagokból.

Ilyen alcaalap lehet maga a tárgy, lehet álcázó háló, lécrács vagy drótváz, stb. Maga a háló, vagy váz nem rejti a tárgyat, hanem azt a fentiek szerint, helyszínen talált anyaggal kell kiegészíteni.

Vannak rendszeresített álcázó eszközök is (álcázó hálók, stb.), de ezeket főként a harcoló csapatnak adják ki, a hadtáp álcázásához rendszerint helyszíni anyagokat használnak. Az alcaalapot rendszeren favázból és erre erősített drótból, rőzséből, stb. készült hálóból fogjuk összeállítani, kiegészítésül pedig a fentebb említett legkülönbözőbb anyagokat használhatjuk. A technikai megoldásra a későbbiekben fogok néhány példát ismertetni, bővebb részleteket az álcázási utasításban találhatunk. Az elvek ismeretében azért néhány példa alapján is mindig meg fogjuk találni a helyes megoldást. Az ötleteknek és találékony-ságnak sehol sem nyílik talán tágabb tere, mint az álcázásnál.

A legegyszerűbb eszközökkel, de gondosan és ügyesen, a környezetnek megfelelően készült valószerű álca sokkal többet ér, mint a gondatlanul és helytelenül alkalmazott legkiválóbb álcázó felszerelés. Az álcázást is célszerű versenyszerűen gyakorolni, a helyes versenyszellem ezen a téren is nagy eredményeket fog hozni.

Lássunk ezek után a hadtápnál előforduló álcázási feladatokat. A tábori építmények álcázásához az álcázási utasítás a következő irányelveket adja:

A tábori építményeket és raktárakat lehetőleg erdőkben, szakadékokban és egyéb természetből fedett területen helyezjük el. Az összes építmények alkalmazkodjanak a terephez, hogy körvonalaik felismerhetők ne legyenek. Földkunyhókat, lombsátrakat, sátrakat, kisebb csoportokban fák alatt, épületek, kerítések, romok vagy tereptárgyak árnyékában helyezjük el. Nem szabad ezeket sem egyvonalban, sem soronként, egyforma távközökkel elhelyeznünk.

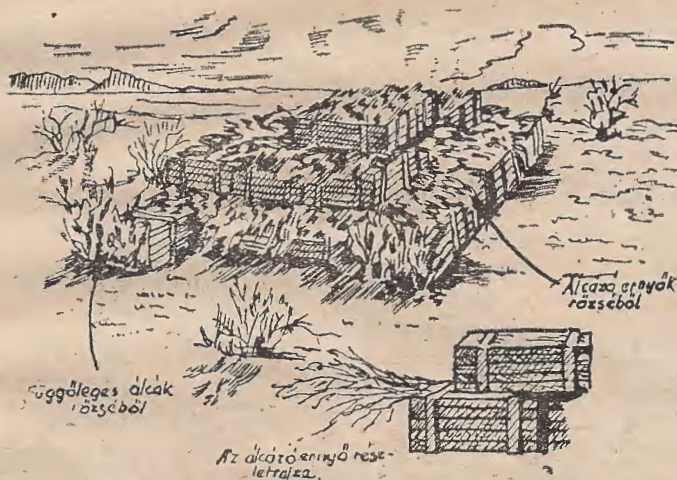
Lejtőkön és szakadékokban való elhelyezésnél az építményeket csak egy irányban lejtő (síkú), szabálytalan körvonalú tetőzettel fedjük be, szórjuk be földdel vagy gyepesítsük. Ennél alkalmazkodjunk a terep színéhez és domborzatához. A sátrakat

fessük be a környező terep színére, vagy vonjuk be helyszínen található álcázó anyagokkal.

Helységekben a földkunyhókat alakítsuk ki pince vagy veremszerűen, kapcsoljuk hozzá már meglévő épületekhez, a bejáratokat pedig fészereken, karámokban, istállókon keresztül készítsük. Erdőben való elhelyezésnél az építményeket a tetőre tűzdelte gallyakkal álcázzuk.

Télen a földkunyhókat egészen a tetőig hányjuk be hóval úgy, hogy hóbucka alakuk legyen. A függőleges, külső falakat, a földkunyhó végeit és az ajtófalakat meszeljük be vagy krétázzuk be; a tűzhelyek kéményét fessük be fehérre és ügyeliünk arra, hogy a tetőn ne rakódjék le korom. A sátrakat fessük be fehérre. Erdőben a tábori raktárakat az erdő szélétől legalább

2. Álcázó ernyők alkalmazása (gallyakkal) ládák álcázására.

50—100 m-re telepítsük. E célra kizárólag csak egyes fákat vágjunk ki (nem szabad irtásokat készíteni). Anyagrakásokat úgy készítsünk, hogy azok bokoresoportokhoz, magányos fák koronájához, stb. hasonlítsanak, szórjuk be levágott gallyakkal, fűvel, mohával, stb.

Ritkás erdőben a fák felső részét hajtsuk az anyagrakások fölé vagy pedig kivágott fák koronáját függesszük fel azok fölé. Nyílt terepen az anyagot osszuk el a talaj egyenetlenségei között, szórjuk be felülről helyszínen található álcázó anyaggal. Kopár talajon az anyagrakásokat alacsonyra készítsük és vékony földréteggel beszórt sátorlappal takarjuk le. Helységekben az anya-

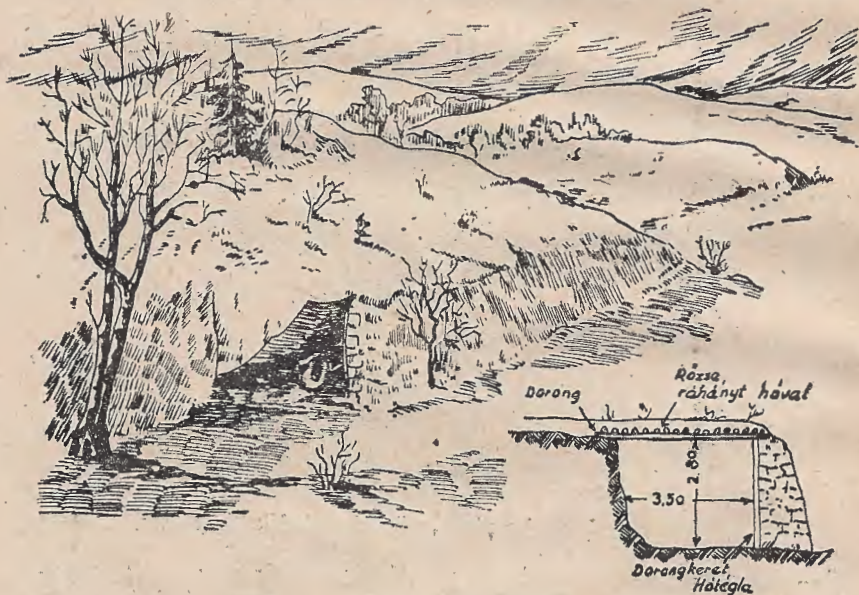
got rakjuk csüörökbe, fészerek alá vagy egyes építmények árnyékába. álcázzuk rözse vagy farakás alá, stb.

Télen a raktárakat a ládák, zsákok, rakások hemeszelésével vagy bekrétázásával, hóval való betakarásával vagy fehér anyag (vásznon) ráterítésével álcázzuk.

Az álcázás technikai végrehajtásához a következőket vegyük figyelembe:

A tárgy alapját és vetett árnyékát megváltoztathatjuk (vízszintes) álcázó ernyőkkel és (függőleges) álcázó tarajokkal. Ezeket alakmásító építményeknek nevezzük. (2. sz. ábra.)

Nagyon ügyeljünk itt arra, hogy az álcázó ernyő vagy álcázó taraj beleilleszkedjék a környezetbe. Zöld növényeknél a

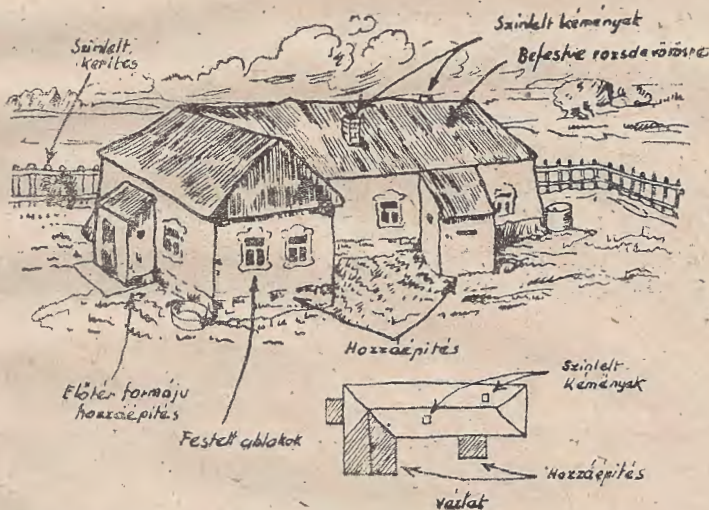
3. Téli álcázó csarnok póznákból és hóból.

gallyakat állandóan cseréljük. Hervadt lombok az élő növényzet-től erősen eltérnek színárnyalatban és igen feltűnők. Kissé több munkát igényelnek a tetőszerű álcák, amelyek lapos domb formában álcázzák a tárgyat, ezeknél a lapos oldalrézsükre (vetett árnyékmentes) és a valószerű fedőanyagra ügyeljünk. Nagyobb tárgyakat, járműveket álcázó csarnokban helyezhetünk el. Ezeknél már komoly, építményjellegű, álcaalapot kell készítenünk, az

álca kiegészítő anyagának megfelelő teherbírásban (nyáron, ha a kiegészítő anyag lomb, könnyű pózna, drótpítmények megfelelnek, télen gyepfőgla vagy hó burkolatnál szilárdabb építmény szükséges (3. sz. ábra).

Több gondot és táálékonytságot igényel, de hatásos álcázást nyújt az utánzó építmények készítése. Itt alapvetően fontos, hogy csak a környéken sűrűn előforduló tereptárgyakat, illetve táj-
szokásos házakat utánozzunk. Cseréptetős házak között nádfe-
deles ház ugyanolyan feltűnő lesz, mint fordítva; kukoricásban
lévő szalmakazal, sík terepen álló bokor felhívja az ellenséges
felderítők figyelmét. A részleteket az utánzó építményeknél is
csak a figyelési távolságnak megfelelően kell kidolgoznunk (4.
sz. ábra).

4. Egészségügyi sátor alakjának elváltoztatása lakóépületté.

A hozzá épített részek póznavázoni gyékényből, deszkából, faléméből készülnek.

Egyszerű és gyakran igen hatásos módszer a tárgyak be-
festése. A rendszeresített anyagot legtöbbször már álcázó fes-
téssel befestve adják ki. Festékanyagul bármilyen időtálló festéket
használhatunk. Ezek híján egyszerű meszelés, anyaggal vagy
sárral való bekenés is sokszor megfelelő lesz. A festést különösen
helyüket változtató tárgyaknál (járművek, harceszközök, sátrak)
alkalmazzuk, valamint állandó építményeknél az álcázás kiege-

szítésére, de utóbbiaknál azért a fősúly mindig a helyszíni anyagokkal való álcázáson lesz. A festék nemcsak a tárgyak színének megváltoztatását, hanem talán még előbb jellegzetes alakjának megbontását célozza. Ezért a nagy, szabálytalan, egymástól eltérő színű és árnyalatú foltok célravezetők (1/a. sz. ábra), mert a kis foltok nagyobb távolságról egységes, szürkés színűvé olvadnak össze és a tárgy körvonalait kihozzák (1/b. sz. ábra).

Az álcázás sikerének egyik legfőbb feltétele a különböző munkafolyamatoknak (magának az álcázásnak is) rejtése. A munka elvégzéséhez szükséges előkészületeket is feltétlenül rejtett helyen hajtsuk végre a lehető leggyorsabban, hogy ezt az ellenséges felderítés észre ne vegye. Az összes éjjel végzendő munkákat úgy tervezzük, hogy azok hajnalra elkészüljenek és álcázva legyenek.

Végül nem szabad elfelejtenünk, hogy az álcázást rögtön elkészülte után, majd a továbbiakban naponként folyamatosan ellenőrizzük (hervadt lombok kicserélése, stb.).

Az ellenőrzés feltétlenül az ellenséges figyelés irányából és az ellenséges figyelési távolságot minél jobban megközelítő távolságról történjék. A hadosztály hadtápparancsnok, különösen tartósabb telepítés esetén keressen lehetőséget arra is, hogy a hadtáppintézetek álcázását a levegőből is ellenőrizze.

Gondoljunk mindig arra, hogy a helyesen végrehajtott álcázás viszonylag kevés munkával sok vért és anyagot takarít meg.

